

Vytautas Mačernis

Neatimki, Dieve, iš manęs klydimo teisės,
Noriu pats surasti tavo kelią.
Lig tavęs gal taip ir niekad neateisiu,
Bet aš trokštu pats patirt, kaip gelia

Klaidoje širdis... Aš baisiai noriu nusidėti
Ir palikti tuščią tavo rojų.
Tik patyręs nupuolimo vargą kietą,
Vėlei imsiu sekt patarimu tavuoju.

Kai sugrįšiu pas tave, koks džiaugsmas didis
Tėviškame tavo veide suspindės,
Tu sušuksi: - Grįžo štai sūnus paklydęs -

Ir ilgai, saldžiai priglausi prie širdies.
Bet dabar man duoki mano dalią - laisvės turtą,
Aš jau pats, aš pats bandysiu savo laimę kurti.

Šarnelė. Toks Vytauto Mačernio gimtinės pavadinimas. Tai vietovė Žemaitijoje, Plungės rajone. Pelkėtas, kalvotas kraštas. Iš 209 žinomų poeto eilėraščių 200 sukurti čia – *Šarnelėje*. Šis pavadinimas vis labiau tampa bendriniu žodžiu, reiškiančiu kūrybinio įkvėpimo vietą. Keista, o gal ir ne – moderniam žmogui ir moderniam poetui pati palankiausia vieta kūrybai tapo Gamtos apsuptis. Ne miestas. Ir mes galėtume tarti: vykstu į savąją *šarnelę*. Tad į vietą, kur sielai geriausia.

•••

Gimnazijoje draugai pavadindavo Mačernį Vyčiu. Suprantama: *Vytautas – Vytas – Vytis...* Bet po to Vytis virto Švyčiu. Kaip tai atsitiko? Kaltas vokiečių filosofas Nyčė.

Pasakoja buvusi jo bendraklasė:

„Kartąėjome su Vyčiu iš mokyklos vakaro. Jis man ir sako:

- Be reikalo praleidau vakarą. Verčiau būčiau paskaitęs.
- Ką skaitai?
- Nyčę, – atsakė jis.

Mes tada berods mokėmės šeštoj klasėj. Šaukdavom jį *Švyčiu*.“

•••

Netoli nuo namų, giros kalno medyje, Vytautas buvo įsirengęs namelį... Taip, medyje įsirengęs namelį. Ten dažnai skaitydavo, rašydavo. „Gandralizdžiu“ tą statinėlių vadino mama. „Ką gi tu matai tenai?“ – klausdavo mama. Vytautas atsakydavo: „Aš matau visą pasaulį...“

•••

Jau minėtas vokiečių filosofas Nyčė sudėtingas autorius – sunku suvokti jo mintis. Tačiau tai tik vienas iš daugelio tokių autorių, kuriuos savarankiškai studijavo Vytautas Mačernis. Savo asmenybę poetas ugdė pats. Gal paskatino įgimtas troškimas pažinti visa, ką iki jo buvo suvokę mūsų Žemės žmonės? Nuo pat vaikystės jį traukė egzistenciniai klausimai. Noras apmąstyti žmogaus būties klausimus. Ir poezija todėl intelektualiai, įsimąstanti.

Mačerniai buvo ūkininkai, valstiečiai. Vytautas gimė kitoks. „...kaip ir ne mano sūnus“, – sakydavo motina.

Iš motinos prisiminimų:

„Mes visi sėdim namuose, užeina Vytautas, pasilabina ir išeina. Kaimynai sakydavo: mat koks fanabernas (išdidus). „Ko gi tu nekalbi?“ – „Apie ką, mama, aš kalbėsiu. Nežinau tų reikalų, kurie jumei rūpi. O kai aš apie savo kalbėsiu, argi supras?“

„Per dienų dienas skaitydavo“, – tardavo mama.

•••

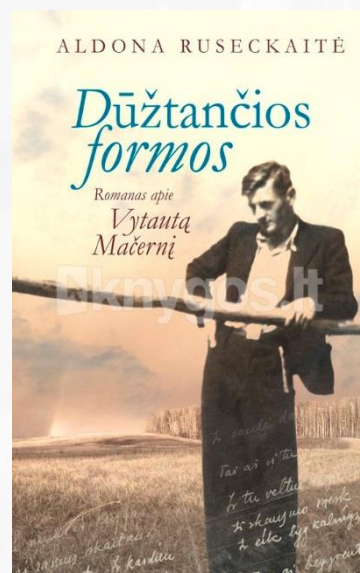
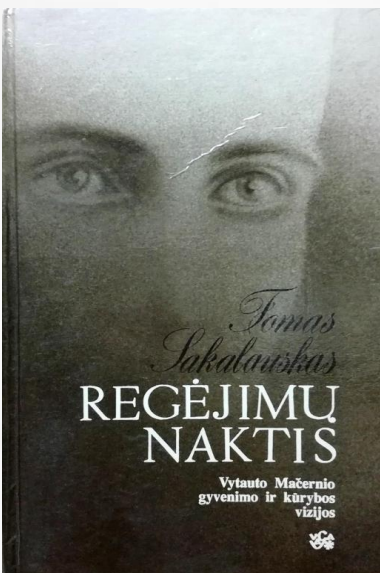
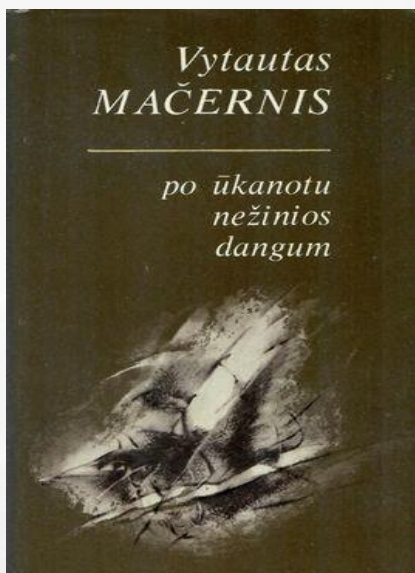
Įdomiai Vytautas Mačernis mokėsi užsienio kalbų. Kad galėtų originalo kalba skaityti Servanteso „Don Kichotą“, mokėsi ispaniškai... Noras perskaityti Fiodoro Dostojevskio romaną „Nusikaltimas ir bausmė“ paskatino mokintis rusų kalbos... Italų kalbos tarė mokysiąsias norėdamas perskaityti Dantės „Dieviškąją komediją“. Universitete studijavo anglų kalbą (vėliau perėjo į filosofijos fakultetą). Nuoširdžiai mokėsi lotynų kalbos. Dar vokiečių, prancūzų, graikų...

*Aš laimingas esu
Laimingesnio pasauly nėra.
Netikėkite mano skausmu,
Aš laimingas esu
Tarp nakties valandų
Svaigulingos kančios ugnyje...
Aš laimingas esu,
Laimingesnio pasauly nėra.*

Šį eilėrašį galima skaityti kaip *kartotinę*. Ištarus paskutinę eilutę, vėl pradėti iš pradžių. Taip daug kartų. Kol patikėsi, kad esi laimingas „kančios ugnyje“ ...

•••

Trys knygos, padėsiančios įžengti į Vytauto Mačernio pasaulį

„Didelė žodžio galia, kai jis tariamas su meile...“

(iš Tomo Sakalausko knygos apie Vytautą Mačernį)